

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnštvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pololeta 13 Din, četrtletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1'80 in pri večkratni objavi po 1'40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 13.

Ljubljana, dne 1. julija 1924.

Leto III.

Pojdimo v Stari trg!

Sodrug! lesni delavci v Ljubljani, v zadnjem trenutku vas še enkrat pozivljemo ter vabimo, da pomnožite število izletnikov v Stari trg. Marsikdo si misli, da bo preveč zapravljen, pa ni tako, mi ne gremo v Stari trg, da bi tam pijančevali in po nepotrebnem razsipavali denar! Mi gremo v Stari trg, da si spotoma in na licu mesta ogledamo krasoto prirode, da se navžijemo njene lepote. Koliko izmed nas je na primer tako srečnih, da bi si ogledal teren čudovitega Cirkniškega jezera? in Snežnik? Gremo pa tudi v Stari trg, da stopimo v prijateljski stik z našimi tamošnjimi sodrugi — so-trpini. Buržuazija dela izleta v Nizo, Ostende, Švico itd., mi proletarci tega seveda ne moremo, mogoče pa je, da si ogledamo vsaj del našega na prirodnih krasotah res bogatega kraja. Pojdimo torej v Stari trg! Javite se še, kajti število prijavljenih ni preveliko. Da bodo stroški čim manjši, bi svetovali, naj vsak vzame za popot in za večerjo nekaj jestvin sabo v nahrbtniku tako, da bodo izdatki samo za kosilo, katerega bi doma tudi moral imeti. Če bomo imeli nahrbtnike, bo stvar samo še interesantnejša. Najlepše obleke ni treba oblačiti. Prenočišče bo zastonj.

Na noge torej in hajdi dne 5. julija v Stari trg!

Pričakujemo pa, da se sodrugi iz Milanovega vrha in Loškega potočka tudi v lepem številu zglase v Starem trgu. Tudi njim ne bo škodovalo, če za ta kratek čas zapuste muziko svojih brenčočih žag in pridejo starotrškim in ljubljanskim sodrugom stisniti prijateljsko roko. Nasvidenje v Starem trgu.

Nov draginjski val na vidiku.

Vrednost dinarja je zopet pričela padati. Poleg dinarja pada v globočino tudi finančna politika finančnega ministra Stojadinoviča, s katero že dve leti in pol balancira nad prepadom. Logično bi spričo stalnih neuspehov na polju finančne politike bilo, da gospod minister s svojimi eksperimenti preneha in da ravnotako preneha s svojimi poskusi premostiti zevajoči prepad ter po vseh svojih brezupnih poskusih končno gre v „zasluženi pokoj“. V evropskih državah je navada, da se z ministrom financ običajno umakne tudi vsa ostala vlada; toda pri nas nimamo vlado v evropskem smislu, pri nas imamo režim, ki za svoje gospodovanje ne odgovarja. In da se ljudstvu usta popolnoma zamaši, se narodna skupščina kratkoma zapre.

Za ponovni padec dinarja se imamo zahvaliti enostranski finančni politiki. Naj bo takozvana deflacija s stališča finančne politike še tako opravičena, s stališča narodnega gospodarstva je ta politika doživela brodolom. Sedanje stanje je nastopiti moralo, ker se je minister financ brezbrizno zanašal izključno le na učinek deflacije, ki jo je edino smatral za tisti lek, ki

naj bi ozdravil kronično in opasno bolno narodno gospodarstvo.

Pomanjkanje denarja, ki je nastopilo pred poldrugim letom je povzročil novi kurz finančne politike. Banke so za visoko obrestno mero dovajale industriji državne kredite pod najugodnejšimi pogoji; to pa je bil pričetek nepričakovane kalamitete: kajti banke so porabile ugodno priliko nove finančne politike in so — odtegnivši industriji kredite — izsesali tej industriji ves življenski sok. V kolikor tega banke niso storile, so industriji naprtili tako visoko obrestno mero, da je bil zastoj neizogiben, neizogibna pa tudi — brezposelnost.

Poleg vsega zla je še prišel davčni vijak, da se dobi denar za neproduktivne namene — za oboroževanje; vojne potrebščine pa so se naročevale v — inozemstvu!

Špekulaciji se je odprlo vrata na stečaj in da bo ironija popolna, so inozemski poljski pridelki postali opasni konkurenti domačim. Z drugimi besedami povedano, agrarna Jugoslavija prodaja svojemu prebivalstvu živež dražje kakor ga ponuja inozemstvo.

In naša prometna politika? Kdor si hoče nekoliko bližje ogledati brezupno stanje naših železnic in voznega materiala, ta bo priznal, da je sedanje razdejanje vseh prometnih sredstev hujše kakor za časa vojne.

Za plačilo dobav državi se nihče ne zmeni, tako da smo kot slabi plačniki prišli na slab glas povsod. V tem pogledu smo prišli že tako daleč, da niti v tuzemstvu in niti v inozemstvu nam nihče ničesar več ne zaupa.

S tarifno politiko se pri nas ne peča parlament, kakor je to navada drugod, pri nas delajo tarifno politiko le ministri. In tako je razumljivo, da se pri nas dela taka tarifna politika, ki špekulacijo varuje in ščiti, ne pa da bi jo onemogočevalo. Najboljša zaščita špekulantov so carine, visoke kakor kitajski zid, in teh pri nas hvala Bogu imamo. V zadnjem času doživljamo v tem pogledu nove dokaze skrbi in brige naših carinikov in finančnikov. Uvozne in izvozne carine namreč na novo urejujejo. S povišanimi uvoznimi carinami hočejo zaščititi industrijo, ker po nazorih naših carinskih in finančnih modrijanov ubija našo industrijo inozemska konkurenca, ne pa domači bančni kapital, ki od domače industrije zahteva plačilo nepremagljivih, oderuških obresti. Namen finančnega ministra povišati državne dohodke, ki ga brezdvomno ima, se bo slabo obnesel.

Temu nasprotno se nudi izvozničarjem kredite, da lažje pokupijo vso žetev. In da bo izvozničarjem uspeh popolnoma zagaraniran, jim vlada carino na izvoz poljskih pridelkov znižuje. Inozemstvo mora naših finančnih politikov biti veselo, kajti ono ima velik interes na tem, da pride poceni do naše žetve. Padanje vrednosti dinarja, znižanje izvoznih carin na žitarice, ugoden nakup žetve po domačih, s krediti založenih špekulantov, vse to so ugodnosti, ki omogočavajo inozemstvu

sklepanje ugodnih kupčij. Skratka, inozemstvo se bo na naš račun dobro založilo z živežem, mi pa bomo nosili stroške za to v obliki podraženega kruha.

Notranjepolitični položaj vzbuja nezaupanje. Krivdo na tem ne nosi le sama opozicija, ampak tudi vlada, ker ne ukrene prāv ničesar, da bi se desolatne notranjepolitične razmere uredile. Nasprotno, s svojim absolutističnim režimom neprestano še vliva olje v ogenj.

Na dva načina je bila dana možnost zboljšati finančni položaj. Prvič bi se bilo to doseglo s stabilizacijo dinarja, če bi se bil pritegnil inozemski kapital, in drugič z najetjem inozemskega posojila, pri katerem bi pa ne smeli polovico takega posojila pobasati v svoje malhe razni domači in inozemski posredniki.

Dotok inozemskega kapitala je bil preprečen. Preprečila je to nacionalizacija, katera se je popolnoma ponesrečila. Pozneje se je tuji kapital zbal nesigurnosti pri nas. Izostal je torej popolnoma. Inozemska posojila, v kolikor smo jih prejeli, so bila mišljena in tudi porabljena samo za oboroževanje. Za narodno gospodarstvo — povzdigo industrije, za povzdigo in izpopolnitev prometa ter prometnih žil, za pospešitev stavbne industrije itd. — se inozemskih kreditov nikoli ni iskalo, in če se jih je v te svrhe iskalo, je inozemstvo kmalu zaznalo, da je to le pretveza, s katero se je hotelo prave namene zakriti in prevari ni šlo na lim.

Odkar je na Francoskem padla Poincarejeva vlada, se je za nas tudi posušil zadnji vir inozemskih kreditov. Naša vojna politika je v zapadnih državah tako diskreditirana, da na kako kreditno pomoč tamkaj računati ne moremo. Vse to je povzročila vlada, ki je v zunanji politiki hotela odločevati z argumentom oboroževanja in ne s politiko mira. Najhujše pa je na stvari dejstvo, da je naša vlada v zunanji politiki zgubila orientacijo in da naša današnja zunanja politika nima nobenega pravca.

Zunanje posojilo, katerega je vlada za devet in pol odst. v znesku 300.000 funtov dobila na Angleškem, je odplačljivo v kratkem roku in vrhutega še tako malenkostno, da v narodnogospodarskem oziru ne pride niti v poštev.

Da reši valuto, misli finančni minister prodati vsa državna posestva. Posledica tega obupnega koraka bo bankerot njegove finančne politike. Ta bankerot bo popolen in temeljit. Da reši potaplajočo ladje, hoče vreči vse raz krova v morje, samo luknjo, skozi katero uhaja voda v ladjo, noče zamašiti.

V naši državi vlada nezadovoljnost, lakota in beda tare množice brezposelnih delavcev, v bedi žive invalidi, in nič boljše se ne godi državnim uradnikom ter penzionistom.

Narodno gospodarstvo je razdejano, padec valute kot barometer za presojo celotnega stanja kaže popolen polom kot posledico dolgoletne splošne krize. Novi val draginje preti preplaviti državo in meznim delavcem in nameščencem, ki jih je režim dosedaj smatral za poskusne domače zajce svoje finančne politike, preti nevarnost, da postanejo žrtev splošne gospodarske katastrofe. Padanje vrednosti naše valute in naraščajoča draginja bo povzročilo, da se odpro vrelci, iz katerih se bodo razlivali papirnati valovi, ki bodo vso deflacijsko politiko finančnega ministra odnesli in v katerih bo ne le finančni minister sam, ampak ves sedanji režim zginil. Ako se v celotni naši finančni in gospodarski politiki ne izvrši popolen preobrat in sicer v kratkem, tedaj ni izključeno, da bo naša država prva izmed držav zmagovalk, kateri bo Zveza narodov postavila upravnega komisarja.

Nekaj o fašizmu.

Pred kratkim so v Rimu pri belem dnevu pred parlamentom fašisti siloma naložili enega izmed najboljših socialističnih poslancev — Matteottia — v avtomobil, ga odpeljali ter — umorili! Ker italijanska fašistična, roparska in morilska drhal dobiva tudi posnemalce v Jugoslaviji, ne bo na škodo, če povemo o bivstvu fašizma nekoliko več:

Umor poslanca Matteottija je posvetil v globino italijanskega fašizma, ki si ga je vzel za vzor tudi fašizem v Jugoslaviji. Dejstva, ki so povzročala ta divjaški zločin, nam odkrivajo pravo lice fašizma, ki si prisvaja ime „nacionalnega“ pokreta.

Poslanec Matteotti je hotel v parlamentu razkriti velikansko korupcijo, ki se skriva pod imenom fašizma. Imel je namen dokazati, kako „nacionalistični“ režim stoji popolnoma v službi izvestnega bančnega koncerna. Središče te korupcije je najbolj „nacionalni“ organ Italije „Corriere Italiano“. Iz te fašistovske kloake se je razvival smrad po celi deželi. Ako je kakšna oseba ali naprava ali stranka stala tem „nacionalističnim“ na poti, so jo razkričali v tem organu kot „protidržavno“ in „separatistično“ in jo na ta ali oni način uničili. Na ta način so se iznebili fašistovski dobičkolovci neljubih konkurentov. „Nacionalna“ vlada Mussolinija pa je svojim kreaturam preskrbovala bogate dobave, za kar so Mussolinijevi pajdaši v ministrstvu vtikali v svoj žep lepe provizije. Zdi se, da tudi Mussolini, ta malik vseh „nacionalistov“ v Evropi, ni brez madeža v tem oziru. Na vsak način so vsi vodivni krogi fašizma umazani od nog do glave.

Da Matteottijeva razkritja preprečijo, so ga odpeljali, ga zverinsko ubili, akte pa uničili. Mussolini si pere roke, toda jasna dejstva govorijo proti njemu. Oblast je stvar prikrivala, dasi je zanjo vedela, dokler je le mogla. Trupla oblast še sedaj ni mogla najti... Aretacije nekaterih fašistov so se izvršile pod grozečim pritiskom javnega mnenja v Italiji in po celem svetu. Fašistovska milica je mobilizirana, ker se boji revolucije ogorčenega ljudstva. Čemu to, ako fašistovski režim ni kriv? Ali se je mogel zgoditi umor poslanca sredi zakonodajnega zasedanja brez vednosti in odobrenja merodajnega vodstva fašistovske stranke?

Fašizem je opravičeval svoje zločinske metode s tem, da hoče rešiti „nacijo“ pred „razdiralnimi“ elementi. Izsilil je demisijo don Sturza, kojega narodno mišljenje je nad vsak dvom vzvišeno. Požigal je delavske domove in pretepal ter streljal delavce. Vse to zaradi „vzvišene nacionalne ideje“.

V resnici pa je fašizem, kakor se to zdaj jasno vidi, nacionalno idejo izrabljaj zgolj v sebične svrhe italijanskih latifundistov, veleindustrijalcev in velebank. Tem je ponudil oboroženo pomoč, da so mogli odpovedati delavne pogodbe, uničiti kmetske in delavske zadrage, zapleniti njihovo premoženje in zadušiti vsako opozicijo proti sebi. Delo za „nacijo“ je obstojalo v tem, da se je podaljšal delovni čas, znižale plače, naložili širokim slojem visoki davki, kapital pa oprostil, tako da so se povečali profiti velikih podjetnikov. Ti pa so se „nacionalističnim“ voditeljem izkazali hvaležne s tem, da so jim nabasali žepe s provizijami in jih preskrbeli z upravno-svetniškimi mesti. Vsa borba za „nacijo“ je bil en sam nesramen lov za osebnim dobičkom vlastodržcev in njihovim prodancev. Tako so ti „nacionalisti“ italijanski narod zdaj pred celim svetom osramotili in ugled Italije ponižali, kakor ga ni tako še nobena predfašistovska vlada.

Ni pa treba misliti, da je fašizem postopal tako samo v Italiji. Fašizem je na celem svetu organizacija koruptnega povojnega velebogataštva. Povsod so ga ustanovili in financirali kapitalistični reakcionarji. V Nemčiji žive fašisti od subvencij Stinnesovega koncerna, v Angliji jih podpira skrajno desno

krilo konservativcev, posestnikov petrolejskih akcij, na Čehoslovaškem Kramerevi prijatelji, akcionarji Škode in podobnih podjetij; podobno v drugih deželah. In povsod se fašizem širokousti, da je „nacionalna“ organizacija, da hoče ščititi „integralnost“ države, medtem ko je samo telesna garda par ljudskih pijavk, ki hočejo državo in njeno oblast izrabljati v svoje protisocialne namene.

V Jugoslaviji je fašizem točni posnetek italijanskega, prešinjena istega duha, soroden po ciljih in metodah. Italijanski fašizem je v našem „nacionalističnem“ časopisu našel vseskozi goreče simpatije. Mussolini se je proslavljal kot genij. „Nacionalizem“ fašistov se je proslavljal tudi nam za vzor, njihove metode so se proglašale za najboljše sredstvo v dosego „nacionalnih“ ciljev. Kakšni pa so v resnici ti cilji, o tem si je danes tudi v Jugoslaviji vsakdo na jasnem.

Tega cilja pa fašizem ne bo dosegel ne v Italiji, še manj pa drugod. Stojimo pred novo dobo očiščenega in poglobljenega demokratizma. Ideja je že danes zmagala nad nasiljem.

Matteottijeva osebnost.

V. Bonfigli in C. Pompei slikata v svoji knjigi „i 535 di Montecitorio“ poslanca Matteottija nastopno: „Ko je bil leta 1919. izvoljen, je bil še malo znan. Govoril je na socialnem kongresu v Bolonji, ali takrat le kot drugovrstna osebnost. Ko je bila pa objavljena zbornica, je bilo njegovo ime hitro znano.“

Matteotti, rojen v Fratti Polesine, je iz dobro situirane meščanske družine, ki mu je potreba dobro vzgojo in izobrazbo. Njegov živahen in z raznimi kulturami nasičen duh se je razgrel za socializem in posvetil se je propagandi v svoji domovinski provinci ter je bil najdelavnejši poslanec svoje frakcije. Interpelacije, zakonski predlogi, diskusije vseh vrst so mu dale dovolj prilike za debatiranje. On je v frakciji edini, ki obvladuje vsa polja. On ne govori površno, je izredno delaven in zna asimilirati najrazličnejše argumente. V svojem jedru je Matteotti čustveni človek. Tudi on je bil žrtev fašistovskih napadov, ki pa so bili bolj neumni kakor zanj v resnici nevarni. Tako sta pisala Bonfigli in Pompei leta 1921., ali danes lahko pišeta, da so bili fašistovski napadi za Matteottija v resnici nevarni in da je duhoviti in neustrašeni Matteotti postal žrtev fašistovskih napadov v trenutku, ko se je pripravljala, da razkrije fašistovsko notranjost in pokaže fašistovske voditelje italijanskemu ljudstvu v pravi luči. Te luči so se fašisti zbal in nesrečnega Matteottija ubili.

Ne nasedajte demagogiji.

Skoraj vedno smo se izogibali osebnim bojem v našem listu, ker stojimo na stališču, da imamo drugih važnejših opravkov dovolj. In tudi nas ni volja prati perilo posameznikov, ki je včasih tako umazano in smrdeče, da se človeku gabi, če bi ravno ti posamezniki na prav premeteni način ne skušali to svoje smrdeče perilo podtikati drugim.

V zadnji številki našega lista smo nekoliko osvetlili početje Leskovška. Povod zato nam je dal shod, ki se je vršil, kakor znano, na binkoštni ponedeljek v Črni. Mnenja smo bili, da bomo puško, iz katere smo oddali par strellov na pristojno addresso, zopet lahko postavili v kot. Vendar je potrebno, da jo vzamemo še enkrat v roke, vsaj mi bi želeli, da bi to bilo zadnji-krat, da razpršimo smrdljivi oblak, katerega je priklical v svoji brezmejni domišljiji baš tisti Leskovšek, ki je moralno tako visoko kvalificiran, da bi bilo edino pametno, če bi lepo molčal. Interesanten je bil članek, katerega je Leskovšek priobčil kot „poročilo“ o shodu v Črni v Bernotovem „Napreju“ pod za- glavljem „Konec separatizma“. Ko je to skrpucalo kot dokaz svojega zaplotnjaštva sfabriciral, Leskovšek seveda še ni vedel,

da bo v „Lesnem delavcu“ dobil po grbi. Očividno se je mo- žic zanašal na našo že tolikokrat zlorabljeno dobrohotnost ter pri- zanesljivost in mislil, da bo tudi nadalje nekaznovano odpiral na nas svoja ne izmita usta. Toda kdor išče, ta najde, in kakor v gozd kličeš, tako tudi iz gozda odmeva. Na to je dični Le- skovšek pozabil.

Za „resnicoljubnega“ Leskovška je silno karakteristično, da v svojem „poročilu“ o shodu v Črni pravi, da so ga na ta shod povabili lesni delavci! Iz dopisa z dne 4. junija, katerega je poslal sodruhu Planinšku, pa je razvidno vse nekaj drugega. V prvem stavku tega pisma Leskovšek namreč pravi:

„Od sodruga Filipa Grabnerja smo prejeli dopis, da naj bi podpisani prišel na shod v Črni že dne 8. junija ter da bi pri blagajniku podružnice lahko spal. Opisal je, kje se nahaja tvoje stanovanje itd., kar bo služilo meni v informacije.“ Ker pa je s. Grabner rudar in ne lesni delavec, dokazuje Leskovšek v svojem pismu sam, da sam sebi stopa na svoj lastni jezik. V „Napreju“ Leskovšek samega sebe karakterizira kot lažnjivega ključka. Resnica namreč je, da je Leskovšek s. Grabnerja zlo- rabil za agitacijo proti Osrednjemu društvu lesnih delavcev, na drugi strani pa za agitacijo za svoj ričetverein. Odkritosrčno povemo, da se čudimo s. Grabnerju, da si nakopava še nepo- trebne brige za lesne delavce, ko ima med veliko maso žal ne- organiziranih rudarjev tako široko polje za svoje udejstvovanje. Čudimo se, da se pusti zlorabljati od človeka kakor je Leskovšek, o katerem vrabci po vseh strehah čivkajo, da ne zasleduje nič drugega, kakor izključno svoje osebne, ambiciozne svrhe in ki za dosego svojih namenov neprestano jemlje po nemarnem v svoja umazana usta pošteno ime delavcev in proletarijata, kar pri ljudeh Leskovškove vrste ni drugega kot profanacija.

Na shodu v Črni je Leskovšek blebetal tudi nekaj o nekem pismu, katerega mu je poslal s. Tokan po nekem izbruhu v „Napreju“. V svojem poročilu to pismo sicer ne omenja, da pa bodo lesni delavci vedeli, kak vitez klaverne postave je ta dru- gače tako kričavi Leskovšek, objavljamo pismo s. Tokana, kakor tudi odgovor, ki ga je dal zajčje junaški Leskovšek. Pismo so- druga Tokana na moralnega Leskovška se glasi:

Ljubljana, dne 20. maja 1924.

Cenjeni sodrug Leskovšek!

Bodi prosim tako prijazen in mi sporoči, če si Ti napisal članek pod naslovom „Celje“ in v oklepaju (Naše strokovne razmere) v „Napreju“ šte. 45 z dne 18. maja 1924.

Upam, da moji prošnji ustrežeš in možato priznaš, če si dotični članek napisal Ti ali ne.

Pričakujoč čimprejšnjega določnega odgovora beležim s prijaznim pozdravom

Ivan Tokan.

Leskovškov odgovor pa se glasi takole:

Celje, dne 21. maja 1924.

Cenjeni sodrug Tokan!

Kakor rad bi ustregel tvoji prošnji z dopisom z dne 20. t. m. pa Ti žal ne morem drugo odgovoriti, kakor to, da se to- zadevno obrneš na uredništvo „Napreja“.

Upam, da se mojemu odgovoru zadovoljiš s prijaznim pozdravom

A. Leskovšek.

Priobčili smo ta dopisa tako, kakor sta, in zaraditega, ker je Leskovšek govoril o pismu s. Tokana v Črni, kakor o kakem skrivnostnem grehu. Zamolčal pa je previdno, da se je v svojem odgovoru kot pravi junak previdno skril za hrbet odgovornega urednika „Napreja“. Po nemško se takemu zadržanju pravi feige auskneifen. V ostalem je vso poročilo o shodu samo za- vijanje in podlih laži. Škoda bi bilo časa, črniti in dragocenega prostora, če bi hoteli odgovarjati na brblarije in laži, ki jih je ta nesramnež v tem proizvodu svojih vodenih možgan nakopičil.

To, kar bi bili morali opraviti mi, je opravil sam. Sam se je razgalil do nazega. Danes vsak lesni delavec, ki je bil na binkoštnem shodu v Črni in je potem čital Leskovškove zlagane infamnosti v „Napreju“, ve, koliko je udarilo. Obsodil se je sam. Lesni delavci Mežiške doline danes vedo, da Leskovšku ni ničesar verjeti, ker sam dokazuje, da kot lažnjivec ni zaupanja vredn.

V svojem obupnem položaju in da omili nekoliko zaslužene batine, ki jih je dobil v našem listu, laže Leskovšek v „Napreju“ z dne 18. junija dalje. Laže in cvili kakor tepen kužek. Kakor paglavec izteguje izza plota svoj dolgi, umazani jezik ter reže svoje že premlete otrobe.

Kakšno je razmerje med Osrednjim društvom lesnih delavcev in Strokovno komisijo, smo že povedali. Ker pa čeka Leskovšek tudi nekaj o pripadnosti Osrednjega društva lesnih delavcev, povemo, ne morda radi Leskovška, ampak radi informacije članov naše strokovne organizacije, da če bi Leskovšek vzel v roke „Buletin“ Internacionalne Unije lesnih delavcev v Amsterdamu, tedaj bi v seznamu Internacionalni Uniji priključenih Zvez lesnih delavcev raznih držav, našel tudi naše Osrednje društvo lesnih delavcev. Leskovšek torej tudi v tem pogledu govori in piše neresnico. Kaj pa njegov ričetverein, pri kateri internacionalni zvezi v Amsterdamu je pa ta priključen? Nikjer! Ker take godlje v Amsterdamu sploh ni. Kajti v Amsterdamu eksistirajo pač internacionalne, profesionalne delavske strokovne zveze, osnovane na podlagi obratnega sistema, nikakor pa ne tak ričet, kakor bi ga rad zmašil Leskovšek. Iz tega sledi, da se je destruktivni Leskovšek zlagal tudi v tem oziru. Samo da zakrije dejstvo, da skrupucalo, katerega bombastično imenuje Splošno Delavsko Unijo, niti ne more biti včlanjeno v Amsterdamu, ker tam, kakor rečeno, noben tak ričet ne obstoji. Ubogemu duševnemu kretenu se tudi nekaj sanja, da člani naše Osrednje društvo trumoma zapuščajo! Koliko besed, toliko prostaških laži. Res je sicer, da je na primer podružnica naše strokovne organizacije v Poljzeli zaspala, to pa radi lenobe in nesposobnosti Leskovška samega. Plačo je sicer jemal od Strokovne komisije in tudi poedinim strokovnim organizacijam je prezentiral račune za vsak korak, delal pa ni za te strokovne organizacije prav nič. Dokaz temu je, da so vse podružnice poedinim strokovnim organizacij za časa njegovega tajnikovanja v njegovem okrožju silno nazadovale ali popolnoma zaspale. Soglasen sklep so storili lesni delavci v Črni, da prestopijo v Leskovškov ričetverein, se laže moralni Leskovšek dalje. Dobro! Če bo še katerikrat prilika nanesla, ga bodo lesni delavci v Črni vsaj lahko vprašali, kdaj se je o tem sklepalo. Torej zopet laž!

Končno kliče na indirektnen način na pomoč Strokovno komisijo, tisto Strokovno komisijo, brez koje vednosti je preosnoval strokovno organizacijo — Unijo stavbinskih delavcev — v ričet pod imenom „S. D. U.“, katerega se je zatucani harlekin nameraval poslužiti kot orožje, baš proti tej Strokovni komisiji. Leskovšek bi rad bil lisjak, pa je preneumen za to. Mi že davno vemo, da hoče strokovno komisijo izigravati proti nam in nas proti Strokovni komisiji. In da bi v kalnem lažje ribaril Strokovno komisijo enkrat boža in takoj na to pa zopet po njej udriha in jo sumniči. Ogabno in podlo je sicer tako orožje in morda se na duhu invalidni Leskovšek niti ne zaveda, da bo s takim orožjem najbolj samega sebe umazal.

Spravljanje naše strokovne organizacije v vezo z ljudmi, ki jih navaja „brihtni“ Leskovšek v svojih časnikarskih produktih, je milo rečeno izmišljotina Leskovškovih skisanih možganov. Očividno je Leskovšek mnenja, da so lesni delavci tako neumni, kakor je on pameten, in da za vodstvo svoje strokovne organizacije rabijo „jerofov“, kakor ga ima on nad sabo v Krškem

v osebi konfuznega Bernota, katerega bi bilo že zdavni treba dati v kak sanatorij, da ga tamkaj preišče kak psihiater.

Mi lesni delavci si vodimo našo strokovno organizacijo sami. Daleč bi prišli, če bi hoteli poslušati vseh sirenskih glasov, posebno pa glasov onih siren, ki so se po vojni kot zajedalke natvezili delavskemu pokretu, kakor je to na primer slučaj pri Leskovšku in tudi pri Bernotu.

Če se Leskovšku dopade vlačiti skozi svoje neoprane zobe sodruga Tokana in Bradeška, svobodno mu. Njih tako histerično bevskanje ne doseže. Zapomni pa si naj, da mu bosta tako, kakor vrača gozd vsklrike v obliki odmeva, vračala za kol tudi s kolom. Kadar bo Leskovšek prenehal smatrati delavski pokret za molzno kravo in žrtvoval svoje zdravje in tudi svoja sredstva za strokovno organizacijo, kakor je to slučaj pri s. Bradešku, tedaj naj šele govori. In prav na ušesa mu povemo, naj bo kar lepo tih, kajti tudi kar se tiče poštenosti bo moral Leskovšek pred s. Bradeškom sneti klobuk in pokazati svojo glavo polno žaganj.

Najlepše na stvari je, da pripoveduje moralni Leskovšek v „Napreju“ z dne 22. junija t. l. nekaj o neki justifikaciji s. Bradeška. Uboga šleva! Še dolgo bo čakal Leskovšek, predno bo on v stanu in predno se bo kdo pustil justificirati — od njega. Tudi justifikacijo bi rad izvajal mali Moric! Sam pa je tako kratkoviden, da ne opazi, da se je s svojim nastopom in svojo pisavo prav za prav že obsodil in v očeh ljudi, ki so bili na binkoštnem shodu v Črni in so čitali, kako mrcavi v „Napreju“ resnico, samega sebe že — justificiral. Svojo lastno justifikacijo bi sedaj rad obesil drugemu. Ne boš kaše pihal! Edino pametnega, kar je v svojem „Poslanem“ povedal, je to, da mu je žal 300 Din za kolkovine, ki bi jih v slučaju tožbe moral plačati. S tem se tudi mi strinjamo, in pravimo, da bo pametnejše, če teh 300 Din da za svoje otroke in materam svojih nezakonskih otrok. V ostalem naj pa Leskovšek poskusi — narod naš dokaze hrani!

In če se Leskovšek pritožuje, da mu kaj škoduje na ugledu, potem mu moramo pač reči, da si svoj ugled, ki je itak že podoben ribniškemu rešetu, izpodkopava sam; izpodkopava s tem, da javno laže, druge obrekuje in ima pri tem svoje namene, katerih pa na demagogičen in farizejski način skuša prikriti. Da pa ne bo slepomišenja, povemo mu, kje tiči zajec za grmom. Leskovšek je človek silno nemirnega duha in menda tudi vesti. Nепrestano se mora s tem ali onim prepirati. Drugače pa je jako omejen. Kot tak je padel v kremplje personificiranemu zdražbarju Bernotu. Bernot sam je ustvaril razsulo v Ljubljani, nakar se je umaknil v Celje. A tudi v Celju je povzročil razsulo in se je zopet moral umakniti. Umaknil se je v Krško. Tam je namreč izvohal tiskarno, v kateri Bernot še ni bil zapufan. Povsod, kjer je Bernot bil, je hujskal, ščeval ter izigraval sodruga proti sodrugu. Vedno je s svojo usiljivostjo omamil nekaj sodrugov, ki jih je zlorabljal za svoja sebična ozadja. Vselej in povsod je ta zbankrotirani bivši avstrijski oficir hotel imeti vse v svojih rokah. Skratkà, hotela je ta kopica nesreče odločevati o vsem. In ker Bernotu ni šlo po volji in ker je spoznal, da delavski zaupniki na take profesorje, ki so se v delavski pokret zatekli samo radi tega, ker si drugod niso znali služiti kruha, nič ne dajo, je pričel uganjati pusto demagogijo in posluževati se fraz najgnusnejše sorte. Če ne jaz, pa naj se raje vse razbije, je bila njegova parola. Ko je postal ta kreten v Ljubljani nemogoč, ker so mu pokazali tudi oni sodrugi hrbet, o katerih je mislil, da jih je že zadostno hipnotiziral, je poskusil svojo srečo v Celju. Tudi tam so se mu vsedli nekateri sodrugi na nastavljene limanice. Vendar so se mu kmalu zopet zmuznili, sam Leskovšek je obtičal v Bernotovih zanjkah. In menda bi se mu niti Leskovšek ne bil vdinjal, če ne bi

pri njem eksistenčno vprašanje postajalo čimdalje bolj akutno. V tej svoji zadregi so mu raznovrstne obljube in „načrte“ gostobesednega, a nič plodovitega in vrhutega še skozi in skozi histeričnega Bernota dobro došli. Vsaj je znano, da se potapljači lovi za vsako bilko. In tako je postal Bernotov Famulus in izvrševalec njegovih naklepov. Niti Leskovšek ni toliko kriv na vsej anarhiji, čeprav je kverulant, kakor pa je oni politični požigalec v Krškem. Na nasvet tega političnega zločinca v Krškem, Leskovšek kot njegov oproda snuje sedaj svoj ričetverein in misli, da si s pomočjo tega ričetvereina bo zavaroval svojo eksistenco. Niti v sanjah nam ne prihaja na misel, da bi hoteli komu odjedati kruh. Povemo pa na ves glas, da si ga po takih potih in s takimi sredstvi ne bo zagotovil nihče. Je pa še tudi neko drugo ozadje. Bernot in Leskovšek mislita, da bosta s pomočjo njihovega ričetvereina dominirala na prihodnjem pokrajinskem kongresu. In ker mislita, da sta štrečno že dovolj zmešala, zahtevata takojšnjo sklicanje pokrajinskega kongresa. Tako je tisti ričetverein za Bernota vprašanje prestiža, za Leskovška pa vprašanje kruha. Toda počasi, draga prijatelja, da ne boste delala račune brez krčmarja.

Argument Občega Radniškega Saveza, ki ga Leskovšek navaja kot opravičilo za svoj ričetverein, ne drži. Kajti Obči Radnički Savez bo moral, kakor hitro bo rešen problem strokovnih organizacij, likvidirati in v kolikor nam je znano, se tej likvidaciji takrat tudi ne bo upiral. Ali Obči Radnički Savez obstaja izza prvih početkov delavskega pokreta na Hrvatskem, ker tamošnji režim ni hotel potrjevati pravila modernih strokovnih organizacij. Ta Obči Radnički Savez obstaja prav za prav samo še provizorno. Ustanavljati pa take ričetvereine kakor SDU je korak nazaj v čase, ko se je delavski pokret še nahajal v povojih. Delati pa sedaj take eksperimente je nedopustno in proti vsakemu človeškemu razumu. In kdor to dela, ta si igra z delavstvom, igra na njegovo škodo in z njegovo usodo ter zasluži, da se ga postavi na sramotni oder. V zadnjem momentu nam prihaja v roke še štev. 66 z dne 24. junija jetičnega „Napreja“. Tudi v ti številki je moralni Leskovšek poleg smrdljive samohvale nakopičil polno gnoja, laži in demagogije, ki je pač vredna Leskovška.

Kakor jezuit pripoveduje nepoučenim vernikom, da se je zgodil tam in tam ta in ta čudež, ker se zanaša na to, da teh njegovih trditev nihče ne bo kontroliral, tako tudi Leskovšek skuša javnosti sugerirati, kakor da bi tudi na Angleškem bili kaki taki ričetvereini, kakor si ga je zamislil on. Da si upa človek „svetovnega znanja“ in „poznalec svetovnih jezikov“ servirati tako debelo laž, tega vendar ne bi bili verjeli. S tem pač dokazuje, da smatra čitatelje „Napreja“ za nekeake backe, katerim sme natveziti vse. V ostalem pa ves numeriran članek kaže kako zadetega se Leskovšek čuti. Ves čas je živel v domnevi, da ima privileg na blatenje drugih v zakupu. Sedaj pa, ko na svoji koži sam dobiva rdeče in modre lise, sika kot gad in brizga na okoli strup, ki bo pa zadel njega samega.

Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Usoda poškodovancev.

Odkar se je v Sloveniji likvidirala Začasna delavska zavarovalnica za slučaj nezgode in spojila z bolniškim zavarovanjem, je nastala v tej panogi delavskega zavarovanja popolna zmeda. Sicer se tudi poslovanje bivše Začasne delavske zavarovalnice za slučaj nezgode v pogledu poslovanja od daleč ni moglo primerjati s poslovanjem prejšnjih avstrijskih teritorialnih zavarovalnic. Takrat je vsak delavec, kadar je utrpel kako nezgodo, z gotovostjo računal s tem, da bo njegova za-

deva rešena takoj po zdravniškem lečenju in da bo dobil to, kar mu po zakonu o delavskem nezgodnem zavarovanju z ozirom na njegov slučaj gre. Administrativna pomanjkljivost je bila po prevratu, predno se je vse potrebno in na novo uredilo, kolikortoliko razumljiva in tudi opravičljiva, predno so se dobili akti in podatki od bivših avstrijskih teritorialnih nezgodnih zavarovalnic ter uredilo medsebojne obračune, je poteklo precej časa. Od početka je pa tudi primanjkoval zadosten, več in izkušen administrativni aparat. Pa tudi pozneje pri Začasni delavski zavarovalnici za slučaj nezgode ni šlo tako, kakor bi bilo to v interesu ponesrečenih delavcev želeti. Ne vemo iz kakšnih razlogov so se polagale prošnje ter vloge delavcev, ki jih je doletela nezgoda, ad akta. Znano nam namreč je, da je v pisarnah tega zavoda bilo aktov cele kupe, zloženih na omarah i v njih, o katerih se ni nikoli govorilo, ker jih nihče nikoli ni omenil. Naj bo že kakor hoče, v redu stvar ni bila s temi akti. Morda jih radi prevelikega navala ni bilo mogoče rešiti, morda pa je bila kriva na tem tudi komoditeta dotičnih uradnikov. Trpeli pa so v vsakem oziru ponesrečeni reveži-delavci, ki so čakali na rešitev svoje zadeve ter pričakovali skromno pomoč, na katero mnogi čakajo še danes.

Ko se je potem delavsko nezgodno zavarovanje spojilo z bolniškim, je postal kaos še večji: Nekateri ponesrečeni delavci čakajo na rešitev svojega slučaja mesece in mesece in celo že leta.

Ko pa končno dobi rešitev, je poleg drugega v rešitvi tudi promptno zapisano, da je proti eventualno premajhno odmerjeni renti dopustna pritožba na razsodišče, katerega pa — o ironija — ni! Stališče Okrožnega urada je vsled bedaste centralizacije silno komodno, ker na urgence kratkomalo odgovarja, da je moral biti akt poslan na Osrednji urad v Zagrebu, ta pa se izgovarja na razsodišče, katero ne eksistira.

Tako se pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu polagoma nabirajo celi vozovi aktov — same prošnje in pritožbe siromašnih, pohabljenih delavcev, ki včasih nimajo kaj v usta dati. Ali si je misliti večje frivolnosti?

Pred sabo imamo dva slučaja delavcev, ki prosita za zvišanje rente ali pa, da bi se jima vsaj podelila kaka podpora, ker je to, kar dobivata, tako krvavo malo. Prvi slučaj se tiče delavca Dezorda Konštatina in drugi Priskega Andreja. Slednji dobiva na primer 5 Din mesečne rente (!), poškodovan je bil na levem očesu na žagi v Jelendolu. Oba čakata in čakata na rešitev svojih prošenj, ne da bi se njihova stvar premaknila. In takih prosilcev, oziroma pritožnikov se je nabralo na stotine.

Kaj vendar dela ali misli ministrstvo za socialno politiko, da končno ne upostavi razsodišča? Ali bo sploh kdaj mogoče rešiti tako ogromne množine nabranih prošenj in pritožb? Ali se delavskim pohabljenjem ne misli dati niti to, za kar delavci sami nosijo stroške? Zakaj, vprašamo, mora biti delavstvo spričo svojih žrtev na prispevkih udarjeno tudi v nesrečnih slučajih?

Administracija ter uprava delavskega zavarovanja v Jugoslaviji je verna slika splošne upravne anarhije.

Patriotizem pa tak!

Da so pri nas gospodarske prilike zelo desolate, to čuti na svoji koži najbolj delavstvo, zlasti brezposelno. Zdrava pamet bi narekovala, da merodajni krogi, posebno vlada, store vse, da se gospodarsko krizo omili. To bi sicer bilo mogoče, če bi vlado bilo mogoče pripraviti do izdatnih investicij zlasti v hišnostavbne svrhe. Tudi nezaposelnosti bi se prišlo na ta način v okom. Žal, da pri nas ni smisla za take reči. Pri nas

se sicer skuša z vsemi sredstvi vcepljati patriotizem lačnim delavcem, kadar pa našim velikim Jugoslovancem, Domoljubom, Rodoljubom in državnim očetom kaže, svoj patriotizem kratkomalo vtaknejo v žep, nataknejo krinko političnih interesov in daje priliko zaslužka takozvanim sovražnikom, makar to bili „Švabi“ „sovražne“ Nemčije.

Poglejmo zakaj gre. V Beogradu zidajo že več let veliko novo palačo narodne skupščine. Palačo samo naši patriotje sicer niso mogli zgraditi v Berlinu, da bi vtaknili naši „sovražniki“ zaslužek v žep in ne jugoslovanski podjetniki in jugoslovanski delavci, da pa pridejo naši „sovražniki“ vendarle na svoj račun, so naši patriotje našli drugo izhodišče. Rekli so, ker „Švabi“ drugače niso mogli zaslužiti, pa jim dajmo v delo vsaj mizarska dela! Cela reč zgleda precej kuriozno, kdor pa pozna puhlo patriotstvo naših za blagor države in naroda tako vnetih državnikov, ta tudi ve, da je pri nas mogoče vse, posebno še, če so na vidiku kake izdatne provizije.

Centralni odbor naše strokovne organizacije je te dni zvedel, da so vsa mizarska dela za zgradbo narodne skupščine bila oddana v Nemčijo. To se je, prosimo, zgodilo spričo naraščajoče brezposelnosti mizarjev doma! Taka gorostasnost ni mogla z naše strani ostati brez reakcije. Centralno tajništvo „Z. L. D. J.“ je nemudoma poslalo noto na ministrski svet in še na ministrstvo za javne zgradbe posebej sledeče vsebine:

Štev. 281/24.

Kr. Ministrskemu svetu

v Beogradu.

Podpisana Zveza je zaznala, da naslov namerava oddati ali je že oddal vsa mizarska dela, kakor okna, vrata in tudi vso notranjo opremo v izvršitev v Nemčijo.

Tehnika mizarske stroke v naši državi je tako razvita in moderna, da ni le ta panoga industrije in obrti sposobna kriti domačo potrebo z najbolj kompliciranimi izdelki stavbnega in pohištvenega mizarstva, temveč izvaža — osobito pohištvo — v obilni meri celo v inozemstvo, kar gotovo dokazuje, da je domača produkcija vsakovrstnih lesnih izdelkov na višku in da se v tem pogledu lahko kosa z vsako inozemsko. Tudi kar se tiče delavcev mizarjev lahko ugotavljamo, da je njihova kvalifikacija enakovredna — če ne boljša — kakor delavcev mizarjev vseh ostalih evropskih držav. Vrhutega imajo naši delavci mizarji to prednost, da se je pretežna večina istih v svoji stroki izpopolnjevala v inozemstvu ter si na ta način poleg domače prakse pridobila bogatega vsestranskega izkustva.

Naslov si dovoljujemo tudi opozoriti na dejstvo, da se ta čas v naši državi nahaja 968 brezposelnih delavcev mizarjev in da število po brezposelnosti prizadetih mizarjev vsled splošnega gospodarskega zastoja še neprestano narašča.

Ako bi spričo navedenih dejstev namera naslova bila resna, tedaj bi to pač vzbujalo domnevo, da država vitalne interese narodnega gospodarstva in delavstva — v tem slučaju mizarje — v zadostni meri ne podpira in celo negira, in s tem domače produktivne sloje prebivalstva upropašča.

Iz navedenih razlogov proti nameri naslova protestiramo ter zahtevamo, da se vsa mizarska dela v obče, kakor tudi mizarska dela za novo palačo narodne skupščine v izdelavo naročavajo v domači državi.

Nadejamo se, da bo naslov gori omenjene navedbe upoštevati in v interesu brezposelnih delavcev mizarjev vse potrebno ukrenil.

Ljubljana, dne 20. junija 1924.

(Slede podpisi in štampilija.)

Iz navedene note, oziroma iz tega je razvidno, da morajo strokovne organizacije tistih delavcev, katerim se neprenehoma očita, da nimajo nobene ljubezni do domovine, poučevati patentirane patriote, da je njihova dolžnost, skrbeti v prvi vrsti

za domače gospodarstvo in preskrbeti delo ter zaslužek v prvi vrsti lastnim državljanom.

Sodrug lesni delavci vsaj vidijo, kako se delavce prezira, čeprav vlada brezposelnost, in kdo je splošne mizerije kriv.

Razni politični interesi so buržuaziji veliko važnejši, kakor pa interesi lastnih državljanov delavcev. Da pa buržuazija svoje koristolovstvo zakrije, skuša na vsakovrstne načine delavca intrigirati proti delavcu, da sama tem uspešneje v kalnem ribari.

Delavstvo si bo početje buržuaskih korifej zapomnilo.

Iz vrst lesnih delavcev.

Z ozirom na občutno brezposelnost, katera vlada v Osjeku (Slavonija), je tamošnja podružnica lesnih delavcev sklenila, da izmed zaposelnih mizarjev ne sme nihče samovoljno zapustiti delo v delavnici, kjer je zaposlen, in vstopiti v delo v drugi delavnici, ker je tako postopanje in menjavanje delodajalca v času brezposelnosti lesnim delavcem škodljivo. Vrhutega obstoja sklep, da brez posredovanja in brez vednosti podružnične posredovalnice za delo sploh ne sme nihče izmed lesnih delavcev v Osjeku dela ne sprejeti, ne zamenjati. Tega sklepa pa se ni držal mizar Blank Andrija, le ta je brez vednosti in za hrbtom posredovalnice strokovne organizacije lesnih delavcev šel in zamenjal svojega delodajalca. Ker se je s tem činom hudo pregrešil zoper društveno disciplino, se Blank Andrija po sklepu podružnice lesnih delavcev v Osjeku na eno leto dni bojkotira.

Sodruge lesne delavce na ta bojkot opozarjamo in jih prosimo, da svoje postopanje napram Blanku Andriji temu primerno uredijo.

Opozorilo.

Sodruge funkcionarje vseh podružnic lesnih delavcev širom Jugoslavije opozarjamo, da se mizar Milan Vuk, ki je delal nazadnje v Osjeku, nahaja na potovanju in da izrablja s pomočjo potvorne članske knjižice po podružnicah podporo, katera mu ne gre.

Članska knjižica Milana Vuka nosi številko 411. Skupno je Vuk plačal na to knjižico 11 tedenskih prispevkov. Ko pa se je dne 25. septembra 1923 v Osjeku — kjer je nazadnje delal — odjavil, je prvi list za lepljenje znamk, ki je bil zaznamovan z letnico 1923, iztrgal ter 8 znamk tega lista prilepil na drugi list, katerega je zaznamoval z letnico 1924. To je napravil z namenom, da preslepi funkcionarje, ki naj bi mislili, da je pristopil letos. Kjerkoli se Milan Vuk pojavi, naj se mu ta knjižica kratkomalo odvzame.

Socialna politika.

V Ženevi v Švici eksistira mednarodni urad dela. Ustanovljen je bil ta urad v smislu člena številka 13 versajlskih mirovnih pogodb. Kakor znano je bila institucija mednarodnega urada dela ustanovljena z motivacijo, da je cilj Zveze narodov zagotoviti svetovni mir, da pa mora gradba svetovnega mira biti postavljena le na temelju socialne pravičnosti. Nadaljna motivacija je bila, da se imajo vstvariti take mednarodne delovne pogoje, ki bi izključevali krivičnost ter odstranili bedo in pomanjkanje. To je nekako pravec in pot, ki jo je Zveza narodov začrtala mednarodnemu uradu dela. Celotna institucija sestoji s splošne konference, katera se sestaja vsako leto in na katero pošiljajo vse države, ki so podpisale mirovne pogodbe, svoje zastopnike. Poleg teh prihajajo na konference seveda tudi zastopniki urada samega.

Vsaka država pošilja na konference po 4 svoje zastopnike.

Izmed teh 4 zastopnikov imenuje 2 delegata vlada, 1 strokovne organizacije in 1 podjetniki dotične države. Nadalje ima vsaka država pravico imeinovati za vsako točko dnevnega reda še po dva eksperta (strokovnjaka).

Letos je pričela zborovati konferenca mednarodnega urada dela dne 16. junija in sicer v Ženevi sami, torej tam, kjer ima ta inštitucija svoj sedež. Značilno za pojmovanje te inštitucije od strani naše vlade pa je, da se za konferenco navzlic vsem svojim obveznostim ni zmenila in navzlic dejstvu, da je bila na konferenco povabljen že pred letom dni, svojih zastopnikov v Ženevo ni poslala. S tem je vlada Jugoslavije briskirala v tem oziru v poštev prihajajoče deločne mirovni pogodbe, briskirala pa je tudi vso inštitucijo mednarodnega urada dela kot tako.

Kako skrbi vlada naše države za svoj ugled in za ugled države, katerega bi morala skropulozno varovati, služi tudi dokaz, da lansko leto še ni prispevala nobene kvote za vzdrževanje te internacionalne organizacije, ki jo je prispevati dolžna.

A nele da prevzema naša vlada nase nemoralni odij glede neplačila obvezne kvote pred celim civiliziranim svetom, ona gre dalje in kratkomalo prezira ter ignorira vse dosedanje sklepe in priporočila, ki so jih zadnjih pet let konference internacionalnega urada dela sklenile s tem, da dosedaj še niti enega izmed teh sklepov ni predložila narodni skupščini v ratifikacijo. Večje zanikernosti si ni misliti. Tako zadržanje pa tudi z bengalično lučjo osvetljujejo nazore, kakršne prevladujejo v vladnih krogih Jugoslavije v socialni politiki. Da moramo spričo ministrstva za socialno politiko doživeti tak škandal, je naravnost neverjetno. Če se vladna gospoda zaveda, da s takim zadržanjem daje državi balkansko albansko obilježje, ne vemo, vemo pa, da sta kultura in socialna politika pri nas dve zaničevani dekli.

Sumimo, da se je naša vlada postavila, kar se tiče neudeležbe na letošnji konferenci internacionalnega urada dela, na evropski sramotni oder na željo podjetniških organizacij, katerim je pač vse eno kakšen ugled uživa naša država, samo da se zabrani vsak socialni napredek in če je ta napredek še tako neznan. Da je ministrstvo za socialno politiko pri nas postalo poslušni hlapec organizaciji kapitalistov, to vemo že zdavni, da pa bo riskiralo in prevzelo nase internacionalno sramoto ter umaloževanje, to je vendarle nekoliko preveč.

Vlada je letošnjo internacionalno konferenco urada dela prezrla in briskirala vedoma, kajti glavni Radnički Savez Jugoslavije je vlado na njo pravočasno opozoril in prosil, da vlada gotovo pošlje v Ženevo tudi eksperte. No, in konec koncev ni poslala ne ekspertov niti delegatov, ki jih je poslati dolžna! O stvari se bo še govorilo na internacionalnem forumu, ker je popolnoma izključeno, da bi se delavstvo Jugoslavije in njegove organizacije pustilo na tak način bagatelizirati.

Odkrito priznavamo, da si od inštanca, kjer tvorijo večino zastopniki raznih vlad, kakor je to slučaj tudi pri konferencah internacionalnega urada dela, ne obetamo končno rešitev delavskega vprašanja. Ali ipak tvorijo te konference javno internacionalno tribino. In da bi se siloma hotelo zadušiti glas proletarijata Jugoslavije raz te tribine, tega trpeli ne bomo.

Za denar se jim gre.

To kar smo glede cepitve Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani napovedovali skušajo naši obrtniki sedaj v resnici tudi udeležiti. Da bi ta namen dosegli, izrabljajo vsa sredstva in vse inštanca. Kakor znano je med obrtniki v Sloveniji znani tehtničar Rebek eden izmed najbolj glasnih in tudi sila „kunštnih“. Ta mož je porabil priliko zadnje seje občinskega sveta celjskega ter prezentiral kilometer dolgo resolucijo, v kateri je kratkomalo zahteval, da se mora Okrožni urad v Ljubljani razdeliti ter ustanoviti za bivšo Štajersko kar dva nova Okrožna urada, in sicer je kot pravi lokalni patriot povdarjal, da „vitalni“ interesi obrtnikov zahtevajo, da se na-

mesti eden v Celju in drugi v Mariboru. Gospod Rebek se je tudi v naprej odločno zavaroval proti temu, da bi se za bivšo Štajersko ali pa za sedanjo mariborsko „oblast“ ustanovil novi Okrožni urad za zavarovanje morda samo v Mariboru, ker celjski obrtniki rabijo tudi denar! Po njegovem računu, ki je prilično pravilen, znaša število članov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani približno 78.072, od teh se jih v mariborski oblasti nahaja okroglo 36.000 in ker bi se po želji delavskega denarja željnega Rebeka moralo to število razdeliti še enkrat, bi prišlo na nova Okrožna urada v Celju in Mariboru približno po 15.500 članov! Jasno je, da bi v slučaju uresničenja želje gospoda Rebeka šla cepitev do absurda, ker bi obrtniki, na lovu za delavskimi žulji, na primer v Konjicah, Ptuj, Laškem, Murski Soboti, Radgoni itd. z isto opravičenostjo zahtevali, da se jim v njihovih krajih tudi ustanovi „Okrožne urade“. Pomagano s krediti od strani okrožnih uradov v Celju in Mariboru bi bilo le obrtnikom Rebekovega kalibra, ostala masa obrtnikov bi ne prišla blizu, ker imajo razni, a maloštevilni Rebeki jake komolce in bi vsakega družega odrinili. Da se gospodom obrtnikom ala Rebek gre za denar in samo za denar, pravi sam Rebek v svoji resoluciji dobesedno:

„Namestitev okrožnega urada v Celju bi bila v gospodarskem oziru za prebivalstvo velikega pomena, posebno radi tega, ker bi se denar, ki ga vplačujejo tukajšnji pridobitni in delavski sloji na prispevkih, nalagal v domačih zavodih in bi bil z enim delom lahko takoj zopet na razpolago domačim pridobitnim krogom v obliki kreditov.“

Dajmo torej meščanskim denarnim zavodom denar in ti zavodi zopet obrtnikom in stvar bo v redu, kajti v tem slučaju bojo zaslužili meščanski denarni zavodi in Rebeki. Koliko bi teh kreditov pri stalnem cepljenju in razkroju delavskega zavarovanja bilo, se Rebeki ne prašajo.

Končno se Rebeki tudi ne prašajo, čigav je denar pri delavskih zavarovalnih zavodih! Mi pravimo, da so ga zaslužili in plačali delavci in da se ta inštitucija, namenjena izključno le delavcem in da so delavci izključni lastniki te inštitucije in kot taki tudi izključni lastniki denarja te inštitucije. Kaj se torej razni Rebeki vedno štelijo in sučejo okoli tuje lastnine? Zahtevamo, da se preko raznih želja delavskega denarja lačnih Rebekov pride na dnevni red. Ako to rezervne kapitalije delavskega zavarovanja preneso, naj se zvišajo denarne podpore bolnim članom, ustanovljajo se naj sanatorije za tuberkulozne, sanatorije za tuberkulozno in slabotno delavsko deco in tuberkulozne ter slabotne delavke in delavske žene itd. Še premalo denarja bo za lastne delavske potrebe, če se naj oživotvori vse potrebno. Proč tatinske roke gospodov obrtnikov od delavskega denarja!

Shodi.

Ljubljana. V sredo dne 24. junija t. l. se je vršil redni mesečni shod ljubljanske podružnice lesnih delavcev. Shod se je vršil v salonu restavracije „Pri Levu“ na Gosposvetski cesti in ga je otvoril predsednik podružnice s. Erjavec.

Najprvo je prišlo na vrsto poročilo o stanju podružnične blagajne za mesec maj, katerega je podal namesto odsotnega blagajnika s. Hauptmana podružnični tajnik s. Virant ml. Za kontrolo je kot preglednik poročal s. Tome, da se sicer ne more konstatirati nobena napaka, da je pa kontrola silno otežkočena, ker blagajnika s. Hauptmana večinoma ni. Vzrok temu je, da stanuje s. Hauptman predaleč in vsled tega ne more vršiti svoje funkcije tako, kakor bi to bilo v interesu podružnice. To stanje, pravi s. Tome, je nevzdržno in pomišljati bo treba na remediuro v tem pogledu, ker bi drugače nastal nezogibni kaos, ki bi vsako uspešno kontrolo izključeval.

S. Erjavec omenja, da je to vprašanje že tvorilo predmet razprave odborove seje in da se bo zadeva končno veljavno rešila na polletnem občnem zboru. Nato je bilo poročilo o stanju blagajne in kontrole vzeto na znanje.

Za tem pride na vrsto izlet v Stari trg. S. Erjavec uvo- doma priporoča sodrugom, da se pridno za izlet pripravljajo, nakar o nameravanem izletu obširnejše poroča s. Bradeško.

Na razpravo pride slučaj akordnega dela, ki se je po- javil v neki ljubljanski mizarški delavnici. O tej stvari govori obširnejše s. Tokan, ki se odločno obrača proti akordnemu delu ter opozarja na pogubonose posledice, ki bi jih imela uvedba dela v akordu.

Tega mnenja je tudi s. Tome, ki zahteva primernih sklepov, da se vsako akordno delo v kali zatre.

Proti akordnemu delu govori tudi s. Erjavec.

S. Šloser L. sproži vprašanje glede dela ali nedela ob državnih praznikih in je mnenja, da če hočejo delodajalci za dneve državnih praznikov plačati, ne da bi se delalo, tedaj ostanemo doma. Ker pa tega ni pričakovati, kaže ob državnih praznikih delati, posebno še, ker so mnogi izmed nas zabredli v hude stiske vsled reduciranega delovnega časa na sedem, šest in še manj ur dnevno in morajo na ta način nositi breme gospodarske krize, katera se zrcali v pomanjkanju dela.

Obširnejše o tem predmetu poroča s. Bradeško, sklicujoč se na zakon o zaščiti delavcev, ki določuje, da se prepušča delodajalcu in delavcem, da se sporazume, ali se ob prazni- kih dela ali ne. Tudi Zveza industrijcev, katera se je o stvari posvetovala, se opira na dotična določila zakona o zaščiti delavcev. Končno se smiselno naslanja na zakon o zaščiti delavcev o tem pogledu tudi naša pogodba. In ker se bo na primer na Vidov dan v tovarnah drugih panog delalo, ni raz- loga, da bi lesni delavci, ki vsled gospodarskega zastoja itak že silno trpe, svoj skromni zaslužek zanemarjali.

Sklene se, da mizarji posameznih delavnic v tem smislu zadevo s svojimi delodajalci uredijo.

Neki sodrug omenja, da je v tovarni pohišstva tvrdke Naglas zmanjkalo — vsaj tako trdi g. Naglas — 30 železnih privijev (Schraubenzwinger) in da sedaj tvrdka zahteva po- vračilo škode, katero naj bi nosili vsi v tovarni zaposleni mizarji solidarno.

Ugotovi se, da mizarji niso obvezani garantirati in no- siti odgovornost za orodje, zlasti pa ne za ono orodje, kate- rega se poslužujejo vsi. Nihče n. pr. ne more zahtevati, da bi mizar opravljal nočnega čuvaja in varoval orodje, da ne bo nihče vlomil v delavnico in omarice za orodje in ga kaj od- nesel. Tudi zakonito ni kaka taka garancija predvidena. Po- vrniti škodo na orodju je delavec dolžan, če ga namenoma pokvari, drugače pa ne.

Nato se razpravlja o zaupniškem sistemu in o načinu kako bi kazalo reformirati pobiranje prispevkov, da bi bila izključena vsaka škoda in vsaka zguba prispevnih znamk.

S. Erjavec priporoča, da bi se izvajalo pobiranje tako, da zaupnik ne bo imel znamk v zalogi, ampak da pobere pri- spevke, jih zaznamuje dotičnim članom v svoji zaupniški knji- žici, nato odračuna pobrane prispevke blagajniku podružnice, nakar mu ta izroči toliko znamk, koliko mu je odračunal pri- spevkov. Prejete znamke zaupnik potem izroči članom, ki si jih končno vlepajo v svoje članske knjižice.

O tej zadevi govorita tudi sodruga Antončič in Verbič ter podpirata Erjavčev nasvet.

S. Šloser pledira za zopetno uvedbo redne bolniške pod- pore. S. Bradeško dokazuje, da bolni člani dobe v obliki iz- redne podpore mnogo več, kakor je to bil slučaj pri prejšnji redni bolniški podpori.

S. Tome graja nezadostno udeležbo na shodu, graja pa tudi, da se z ozirom na brezposelnost sklenjeni prispevki v znesku 10 Din tedensko dotični sklep striktno ne izvaja.

S. Antončič sproži idejo priredbe tombole, kar zagovarja tudi s. Verbič, ki pa je mnenja, da bi se v tem slučaju vese- lice lahko opustilo. Temu se protivi s. Tome, ki je za tom- bolo in veselico.

S. Blaževič v daljšem govoru slika pomanjkanje zavesti in zavednosti ljubljanskih lesnih delavcev ter pomanjkanje sloge.

S. Tome graja, da se je nekomu dalo člansko knjižico ter sprejelo od njega prispevke, ki je pristopil samo radi tega, da dobi delo, v ostalem nam pa je nasprotno.

Ko je s. Kordič še priporočal prirejanje predavanj, je s. Erjavec shod zaključil.

Gospodarstvo.

Naš izvoz v aprilu. Medtem ko se je lansko leto meseca aprila izvozilo blaga iz naše države 216.068 ton v vrednosti 489 milijonov 497.442 dinarjev, je letos v mesecu aprilu dosegel izvoz 260.920 ton za 725 milijonov 294.276 dinarjev. Pri tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da je bila vrednost dinarja v mesecu aprilu letos večja kakor v aprilu lani, kar pomeni, da je izvoz ne samo po teži, ampak tudi po vrednosti realno vzeto napredoval. Gotovo je, da je treba povečanju izvoza pripisovati znaten delež pri izboljšanju naše valute. Pričakovati je, — po dosedanjih rezultatih sodeč in v slučaju ugodne letine —, da bo naš izvoz v tekočem letu dosegel višino 10 milijard dinarjev.

Glavni izvozni predmeti v aprilu letos je bil stavbni les, katerega se je izvozilo 85.359 ton za 136.6 milijonov dinarjev. Potem sledi: jajca 2567 ton za 74.4 milijonov dinarjev; surov baker 1001 tona za 54.9 milij. dinarjev; kože od divjačine 66 ton za 54.4 milij. dinarjev; goveda 12.516 glav za 55.6 milij. dinarjev; koruza 15.918 ton za 41.4 milijonov dinarjev itd. Skupno za mesec april se je izvozilo 252.049 ton v vrednosti 625 milijonov 665.736 dinarjev raznega blaga in 81.240 glav živine za 99 milijonov 628.540 dinarjev. Obenem moramo ugotoviti, da je naša statistika zunanje trgovine nepopolna. V zadnjih časih prihaja sicer izvozna statistika dokaj redno in tudi kmalu (seveda pri nas), nimamo pa še izvozne statistike. Menda mislijo v Beogradu, da so v celi državi sami kramarji, ki nikoli ne berejo časopisja, in ljudje, ki ne vedo, kako velikega pomena je točna in hitra statistika.

Bogatstvo Besarabije. V Besarabiji se je pridelalo leta 1923. 10,580.127 hl pšenice, 11,048.689 hl koruze, 10,925.094 hl ječmena in 4,287.547 hl ovsa. Nadalje pridelala na leto okoli sedem- tisoč hektolitrov vina, obsega 230.000 ha gozdov in ima nad 3000 tovarn. Zbog tega bogastva Besarabije se Rusija še vedno upira aneksiji po Rumunski.

ŠENK ALEŠ.

Dne 6. junija t. l. je v Dravljah po dolgi in mučni bolezni umrl sodr. Šenk Aleš. Šenk je bil izvrsten mizar in je kot tak delal nad 25 let pri znani tvrdki Naglas v Ljubljani. Rojen je bil Šenk leta 1868. Naša strokovna organizacija izgublja s Šen- kom zopet enega izmed svojih starih, zvestih članov.

Pokopan je bil s. Šenk na binškošno nedeljo ob številni udeležbi prijateljev in znancev. V lepem številu so se pogreba udeležili zlasti ljubljanski mizarji, ki so mu tudi nosili dva venca. Tako izginja polagoma stara naša garda!

*

Zahvala.

Za številno udeležbo in vence na pogrebu mojega moža Aleša se ljubljanskim mizarjem, ozir. njihovi strokovni organi- zaciji pristrčno zahvaljujem.

Vdova Šenkova.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.